

Raadsvergadering	
Volgnummer	123-2019
Onderwerp	Maastrichtse Cultuurvisie
Programmanummer	5 Sport, cultuur en recreatie
Registratienummer	2019.29732
Collegevergadering	24 september 2019
Portefeuillehouder	Wethouder Janssen
Organisatieonderdeel	BO Economie en Cultuur
Behandelend ambtenaar	Marcel 't Sas Telefoonnummer: 043 350 44 53 marcel.t.sas@maastricht.nl
Bijlagen	bijlage 1 Raadsbesluit bijlage 2 Maastrichtse Cultuurvisie

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

De raad stelt de nieuwe Maastrichts cultuurvisie '*Cultuur maakt Maastricht - Maastricht maakt cultuur*' vast. De drie pijlers zijn: iedereen kan maken, meemaken en leren. De visie biedt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, sluit aan op de landelijke ontwikkelingen in het cultuurbeleid en geeft inhoud aan het onderscheidende profiel van Maastricht binnen de stedelijke cultuurregio Zuid.

Deze visie is tot stand gekomen na een intensief participatietraject sinds 2018, met sectoroverleg binnen de stedelijke cultuurregio Zuid, expertmeetings, de evaluatie met het culturele veld van de innovatieagenda cultuur, 2 stadsgesprekken (15 en 29 juni) en een stedelijk cultuurdebat (31 augustus). De uitvoering van de visie gebeurt door het college, dat de bestaande beleidsregels zal actualiseren en aanvullende raadsvoorstellen zal formuleren.

Beslispunten

De raad besluit:

1. De Maastrichtse cultuurvisie ‘Cultuur maakt Maastricht, Maastricht maakt cultuur’ (bijlage 2) vast te stellen;

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

Er zijn drie directe aanleidingen voor deze nieuwe cultuurvisie:

- De vraag van de raad, bij motie van 7 mei 2019, om een nieuwe gemeentelijke cultuurvisie te formuleren die de lessen van de innovatieagenda cultuur meeneemt en die inspeelt op de meest recente ontwikkelingen en kansen;
- De ambities in het bestuursakkoord ‘Maastricht onbegrensd en ontspannen’.
- De nieuwe cultuurplanperiode 2021-2024 van het Rijk en de door de Minister van Cultuur geformuleerde nieuwe uitgangspunten voor cultuurparticipatie.

Deze visie is tot stand gekomen na een intensief participatietraject sinds 2018, met sectoroverleg binnen de stedelijke cultuurregio Zuid, expertmeetings, de evaluatie door het cultuurveld van de innovatieagenda cultuur, 2 stadsgesprekken (15 en 29 juni 2019) en een stedelijk cultuurdebat (31 augustus 2019). De raad stelt nu de inhoudelijke kaders vast en bepaalt met deze cultuurvisie de grote lijnen en ambities.

Op basis van de nieuwe ambities zal het college de uitvoering oppakken, de geldende beleidsregels cultuur actualiseren en vanaf 2020 toepassen: er komen nieuwe beleidsregels voor de structurele ondersteuning van de Maastrichtse culturele basisinfrastructuur (BIS) vanaf 2021, nieuwe beleidsregels voor cultuurparticipatie en amateurkunsten, en nieuwe beleidsregels voor vernieuwing en verbreding van het aanbod. Er wordt maximaal ingezet op matching van de gemeentelijke middelen door het Rijk (vervolg proeftuinen stedelijke cultuurregio, een nieuw programma cultuurparticipatie vanaf 2021 en de voortzetting van Cultuureducatie met Kwaliteit).

Het college komt in 2020 ook met raadsvoorstellen op wezenlijke onderdelen van deze nieuwe visie: de verzelfstandiging van het Theater aan het Vrijthof, uitbreiding van het theater met een Middenzaal, de verankering van de philharmonie zuidnederland in Maastricht en de presentatie van de natuurhistorie in de context van de groeve.

Kunst, cultuur en erfgoed zijn een wezenlijk onderdeel en bindmiddel van de gehele stedelijke samenleving. Het college legt daarom na de vaststelling van de visie ook actief verbindingen met andere gemeentelijke beleidsterreinen en werkt in deze collegeperiode nieuwe voorstellen uit voor:

- een cultureel vrijplaatsenbeleid;
- het herijken van het vastgoedbeleid.

Daarnaast worden de uitgangspunten van de cultuurvisie ook toegepast bij de:

- verankering van cultuur als kernwaarde in de citybranding;
- actualisering van het economisch beleid (vestigingsklimaat en ondernemerschap);
- verbinding met het sociaal beleid (inclusie en welbevinden, impuls buurtcultuur).

Ook de nieuwe Omgevingsvisie biedt straks kansen om kunst, cultuur en cultuurparticipatie sterker in de stad te verankeren.

2. Gewenste situatie.

De veranderde maatschappelijke context en de praktijk van kunst en cultuur vragen om een nieuwe cultuurvisie van de gemeente.

De huidige cultuurvisie '*Maastricht, stad van culturele carrières*' dateert van 2008 en is aan actualisering toe. De nieuwe praktijken in professionele en amateurkunsten houden zich steeds minder aan de getrokken lijnen tussen de disciplines. Het evenwicht tussen *maken* en *meemaken* en tussen professionele kunsten en de amateurkunsten staat in de nieuwe visie centraal. De visie moet het actuele en toekomstige cultuurleven ruimte geven en tegelijkertijd het zorgvuldig opgebouwde culturele vermogen van Maastricht behouden en beschikbaar maken. Iedereen moet mee kunnen doen of zijn verhalen verteld kunnen zien (inclusie). Ook voor nieuwe vormen van kunst en cultuur kan Maastricht een open en gastvrije stad zijn (dynamiek). Daarbij blijven we streven naar kwaliteit

en naar authenticiteit, die voor Maastricht zo kenmerkend is en die niet inwisselbaar is met andere stedelijke omgevingen.

In 2015 heeft het college een eerste startnotitie in die zin vastgesteld: ‘*Cultuur, een rol van betekenis*’. Daarna is tussen 2015 en 2018 via twee impulsen geëxperimenteerd met innovatie: de innovatieagenda cultuur en de impuls creatieve industrie. De lessen uit die twee impulsen worden meegenomen in de nieuwe visie. We hebben ook in de zorg voor goede cultuurvoorzieningen enkele ambitieuze stappen gezet, met de investering in een volwaardig poppodium en een groot filmtheater. Het borgen van een gezonde exploitatie van deze stedelijke voorzieningen is een noodzakelijke voorwaarde om de nieuwe visie waar te maken.

De hoofdlijnen van de Maastrichtse cultuurvisie zijn ontleend aan het Hoofdlijnenakkoord 2018-2022 ‘Maastricht onbegrensd en ontspannen’. De uitwerking in beleidsregels en het integraal realiseren van de ambities door het college vindt plaats vanaf 2020, in samenwerking met de stad, haar inwoners en de culturele en maatschappelijke partners.

3. Indicatoren.

Er zijn vier indicatoren die de cultuurvisie ondersteunen.

- Er is in het kader van de twee impulsen in opdracht van het college uitgebreid onderzoek gedaan naar het bereik van cultuur (onderzoek naar cultuurdeelname uit 2017).
- In 2018 is een eerste cultuurmonitor gemaakt die inzicht biedt in de culturele en maatschappelijke positionering van de cultuurmakers (amateurs en professionals).
- De Maastrichtse culturele en creatieve sector is als economische factor in kaart gebracht via het onderzoek Mapping Maastricht.
- En ten slotte is Maastricht, al naargelang de peildata, 1ste of 2de monumentenstad van Nederland (Atlas voor Gemeenten).

Via deze meet- en weeginstrumenten hebben we in Maastricht een vrij compleet beeld van de ‘staat van het cultuurleven’ in de stad. Zo is de participatiegraad hoog (62%), maar is sprake van een tweedeling tussen kansrijk en kansarm en tussen jong en oud. In de nieuwe visie beschrijven we hoe we die kloof aanpakken en de participatiegraad verder willen verhogen. De in Maastricht aanwezige

cultuurmakers dragen bij aan de sterke positie van Maastricht als één van de zeven culturele brandpunten van Nederland. Daarbij vragen de binding van nieuwe jonge makers en de kunstvakopleidingen aan onze stad en de landelijke betekenis van onze cultuurproductie om extra inspanningen. De cultuursector draagt wezenlijk bij aan de werkgelegenheid en fysieke en mentale kwaliteiten van deze stad en is bovendien een cruciale factor voor het (internationale) vestigingsklimaat. Ook hier is blijvend investeren in een samenhangend systeem met goede voorzieningen aan de orde van de dag. Om de indicatoren te kunnen toetsen aan de werkelijkheid zijn vervolgmetingen vanaf 2020 noodzakelijk.

4. Argumenten.

Er zijn drie concrete aanleidingen voor een geactualiseerde cultuurvisie. Bijkomend argument is de veranderde rol van de (gemeentelijke) overheid. Na het accent op cultureel ondernemerschap en creatieve sector sinds 2008 is er sprake van nieuwe kansen om cultuur (maken en meemaken) anders te benaderen: niet meer alleen als aanbieder, maar ook als aanjager en regisseur van de dynamiek in de stad. Gericht op het bereiken en betrekken van zij, die tot nu toe niet of nauwelijks betrokken zijn bij cultuur. Ook de snelle internationalisering van de stad en haar (jonge) inwoners is een belangrijk argument om in de cultuurvisie een gastvrije en open stedelijke vrijhaven te creëren, die culturele en creatieve talenten verleidt om te werken in Maastricht. Zo kan Maastricht als cultureel brandpunt de samenwerking binnen de Stedelijke Cultuurregio Zuid versterken.

5. Alternatieven.

Er zijn drie alternatieven, die niet wenselijk zijn:

- Zonder nieuwe cultuurvisie blijft de huidige visie uit 2008 van kracht. Die geeft echter slechts ten dele antwoord op de nieuwe uitdagingen en gaat nog steeds uit van een in toenemende mate vervagende scheiding tussen disciplines (culturele ketens). Ze legt minder duidelijk de noodzakelijke verbindingen met andere beleidsdomeinen. Dat zou een gemiste kans zijn.
- Er kan ook gekozen worden om de visie op de professionele kunsten en op de amateurkunsten in twee gescheiden stukken vast te stellen. Dat zou geen recht doen aan de bestaande en kansrijke verbinding en uitwisseling tussen amateurs en professionals.
- Tenslotte kan ook gekozen worden voor het loslaten van elke gemeentelijke ambitie op het vlak van cultuurbeleid. Cultuurbeleid is immers geen wettelijke taak. Er is echter voor een

ambitieuze coalitieprogramma 2018-2022 gekozen waarin de rol van cultuur voor het welbevinden van de bewoners en voor het vestigingsklimaat juist een prominente positie krijgt. Ook die keuze is bijgevolg niet aan de orde.

6. Financiën.

Het huidige financiële kader (programma 5 – onderdeel cultuur) blijft gelden bij de uitvoering van de nieuwe cultuurvisie en bij het vaststellen van de beleidsregels structurele subsidies (Maastrichtse culturele basisinfrastructuur periode 2021-2024). De financiële gevolgen van de schaalessprong van de Muziekgieterij naar een volwaardig poppodium zijn in de cultuurvisie niet verwerkt. Het rapport over de financiële consequenties van de schaalessprong is reeds separaat met de raad gedeeld.

Het financiële kader wordt met het oog op de tweede ambitie van de visie (meemaken) vanaf 2020 structureel versterkt door het inzetten van de doeluitkering (€ 140.000,-) voor cultuurparticipatie. Met de inzet van dit gemeentelijk cultuurparticipatiebudget kunnen we vanaf 2020 rijksmiddelen binnenhalen (programma voor cultuurparticipatie, uitbreiding cultuureducatie met kwaliteit en vervolg op de proeftuinen cultuurregio's). Hiermee worden deze middelen tot en met 2024 verdubbeld door het Rijk en kunnen we een sterke impuls geven aan buurtcultuur, community arts en talentontwikkeling en aan de verbreding en vernieuwing van het aanbod.

7. Vervolg.

Na de vaststelling van de cultuurvisie komt het college, mede in uitvoering van het coalitieakkoord, met raadsvoorstellen op de volgende onderdelen:

- het verzelfstandigen van het Theater aan het Vrijthof; uitbreiding van het theater met een Middenzaal;
- de presentatie van de natuurhistorie in de context van de groeve;
- herijken vastgoedbeleid, inclusief leegstandsbeleid;
- beleidsregels cultuurparticipatie en amateurkunsten (periode 2020-2024).

Collegebesluiten op de volgende onderdelen vervolledigen de uitvoering:

- collegebesluit nieuwe beleidsregels periode 2021-2024 voor de Maastrichtse culturele basisinfrastructuur (alle *structurele* subsidies);
- collegebesluit presentatie collecties erfgoed;
- collegebesluit verankering philharmonie zuidnederland in Maastricht;
- collegebesluit voorzetting van de proeftuinen vanaf 2021.

De visie wordt breed gecommuniceerd in en buiten de stad. De culturele en maatschappelijke partners zullen nauw betrokken worden bij de uitvoering. Het college zal op regelmatige basis rapporteren aan de raad.

8. Participatie

Onder punt 1 is het participatietraject geschetst. Ook na de vaststelling van de visie zal dezelfde strategie (in gesprek blijven met de stad en de makers) toegepast worden, met het oog op blijvend draagvlak bij makers en meemakers in Maastricht.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

R.E.C. Kleijnen.

De Burgemeester,

J.M. Penn-te Strake.

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. 24-09-2019., organisatieonderdeel BO Economie en Cultuur, no. 2019.29732

BESLUIT:

De Maastrichtse cultuurvisie 'Cultuur maakt Maastricht - Maastricht maakt cultuur' (bijlage 2) vast te stellen;

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit